

Plenarhandling

B9-0332/2021

7.6.2021

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av uttalanden av rådet och kommissionen

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om systematiskt förtryck i Belarus och dess konsekvenser för säkerheten i Europa efter bortföranden från ett civilt EU-flygplan som stoppats av de belarusiska myndigheterna
(2021/2741(RSP))

**Viola Von Cramon-Taubadel, Gwendoline Delbos-Corfield,
Heidi Hautala, Markéta Gregorová, Jordi Solé, Alice Kuhnke,
Jakop G. Dalunde, Pär Holmgren, Bronis Ropé, Hannah Neumann,
Erik Marquardt, Ignazio Corrao, Mounir Satouri, Tineke Strik,
Francisco Guerreiro, Grace O'Sullivan, Ciarán Cuffe**
för Verts/Ale-gruppen

Europaparlamentets resolution om systematiskt förtryck i Belarus och dess konsekvenser för säkerheten i Europa efter bortföranden från ett civilt EU-flygplan som stoppats av de belarusiska myndigheterna (2021/2741(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Belarus,
- med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 24 maj 2021 om Belarus,
- med beaktande av uttalandet från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, på EU:s vägnar, av den 24 maj 2021 om den omdirigering till Minsk som Ryanairs flyg FR4978 tvingades göra den 23 maj 2021,
- med beaktande av det gemensamma uttalandet av den 27 maj 2021 från G7-ländernas utrikesministrar och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om Belarus,
- med beaktande av uttalandet från kommissionens vice ordförande/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik av den 26 mars 2021 om EU:s stöd till den internationella ansvarsskyldighetsplattformen för Belarus,
- med beaktande av Chicagokonventionen angående internationell civil luftfart, undertecknad den 7 december 1944, och Montrealkonventionen om bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet, som ingicks den 23 september 1971,
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Den 23 maj 2021 tvingade de belarusiska myndigheterna genom en handling som innebar statsterrorism ett civilt flygplan att genomföra en nödlandning i Minsk. Flygplanet, som ägs av ett EU-företag och som flög mellan två huvudstäder i EU (Aten till Vilnius) med mer än 170 passagerare och besättning, tvingades landa av ett belarusiskt militärflygplan med ett påstått bombhot som förevändning.
 - B. Två flygpassagerare, Raman Pratasevitj, en oberoende journalist från Belarus och medgrundare av oppositionskanalen Nexta, och Sofia Sapega, student vid European Humanities University i Vilnius, frihetsberövades av de belarusiska myndigheterna och hindrades från att gå ombord på planet på Minsk flygplats till den ursprungliga destinationen. Denna incident är ännu ett flagrant försök av de belarusiska myndigheterna att tysta alla oppositionsröster, det civila samhället och oberoende medier.
 - C. Vi vet inte tillräckligt om det händelseförlopp som ledde fram till det civila flygplanets tvångslandning i Minsk, eller den roll som de ryska underrättelsetjänsterna spelat i detta. De belarusiska myndigheterna angav ett påstått e-postmeddelande som källan till hotet, vilket skickades efter det att piloterna varnats för det påstådda bombhotet av de

belarusiska myndigheterna. Fyra oidentifierade personer lämnade också flygplanet i Minsk, utöver Raman Pratasevitj och Sofia Sapega.

- D. Det står dock klart att dessa åtgärder strider mot folkrätten, nämligen Chicago- och Montrealkonventionerna, och äventyrade säkerheten för passagerare och besättning ombord på denna flygning. Denna incident visar att regimen har blivit ett hot mot internationell fred och säkerhet.
- E. Raman Pratasevitj har förekommit i flera videoupptagningar som sänts av belarusisk statlig tv, med synliga blåmärken på sin hud. President Lukasjenko har hotat att bjuda in utredare från den ryskockuperade Donbassregionen för att förhöra Pratasevitj.
- F. Det riggade presidentvalet i Belarus 2020 ledde till aldrig tidigare skådade protester där man krävde nya fria och rättvisa val och våldsamma ingripanden mot regimen motståndare, med tiotusentals godtyckliga gripanden samt rapporter om tortyr, misshandel och mord.
- G. Människorättsituationen i Belarus fortsätter att försämrats och antalet politiska fångar ökar. De belarusiska myndigheterna har visat ett fruktansvärt åsidosättande av det belarusiska folkets grundläggande fri- och rättigheter samt av deras liv genom att utöva förtryck av sin egen befolkning. Människorättsförsvarare, oppositionspolitiker, det civila samhället, oberoende journalister och andra aktivister utsätts systematiskt för hot, trakasserier och inskränkningar av sina grundläggande friheter.
- H. Det finns inget som tyder på att de belarusiska myndigheterna utreder de tusentals rapporter om polisbrutalitet som lämnats in sedan mitten av augusti 2020, eller dödandet av demonstranter. I juni 2021 finns det över 450 politiska fångar i Belarus. Den utbredda straffriheten för människorättskränkningar befäster det belarusiska folkets desperata situation. Frånvaron av rättsstatliga principer är ett hinder för deras rätt till en rättvis rättegång. Belarus är det enda land i Europa som fortfarande verkställer dödsstraff.
- I. Efter flera månaders frihetsberövande dog den politiska fången Vitold Asjurak i fångelset under misstänkta omständigheter. Många frihetsberövade personer har försökt begå eller begått självmord på grund av den enorma fysiska och psykiska press som de utsätts för, till exempel Stepan Latypov som försökte begå självmord under sin domstolsförhandling, och 18-årige Dmitrij Stachovskij, som tog sitt liv efter att ha blivit föremål för en utredning av de belarusiska myndigheterna för att ha deltagit i protesterna mot regimen.
- J. Den belarusiska oppositionspolitikern Paval Sevjarjnets, aktivisterna från medborgarrättskampanjen för ett europeiskt Belarus Maksim Vinjarski, Andrej Vojnitj, Paval Juchnevitj och Jauhen Afnahel samt Telegram-kanalens administratör Iryna Sjtjasnaja och bloggaren Dzmitryj Kazlou dömdes till mellan fyra och sju års fängelse i samband med icke godkänd politisk och samhällelig verksamhet i en rättegång bakom stängda dörrar i den regionala domstolen i Mahilyou som avslutades den 25 maj 2021.
- K. Den 31 maj 2021 tillkännagav Belarus gränssäkerhetsbyrå en kraftig skärpning av de redan strikta regler som begränsar medborgarnas möjligheter att lämna landet, och

huvudsakligen blockeras alla gränsövergångar till lands. EU har agerat genom att förbjuda belarusiska flygbolag att överflyga EU:s luftrum och förhindra tillträde till EU:s flygplatser för flygningar som utförs av dessa flygbolag, vilket gör det ännu svårare för människor att lämna landet och tvingar dem att resa via Ryssland.

1. Europaparlamentet fortsätter att kraftfullt uttrycka sin solidaritet med det belarusiska folket, som fortsätter att lida i händerna på de belarusiska myndigheterna. Parlamentet fördömer kraftfullt de belarusiska myndigheternas våld och förtryck mot fredliga demonstranter, oppositionspolitiker, oberoende medier, människorättsförsvarare, företrädare för det civila samhället, den akademiska världen och fackföreningar, advokater och andra belarusiska medborgare.
2. Europaparlamentet kräver ett omedelbart slut på våldet, förföljelsen och de olagliga frihetsberövandena. Parlamentet insisterar på ett omedelbart och villkorslöst frigivande av alla politiska fångar, inklusive Raman Pratasjevitj och Sofia Sapega, och att alla anklagelser mot dem läggs ned.
3. Europaparlamentet fortsätter att efterlysa en inkluderande nationell dialog för att finna en fredlig och demokratisk lösning på den nuvarande krisen och få till stånd nya fria och rättvisa val, med stöd från oberoende och fria medier och ett starkt civilt samhälle.
4. Europaparlamentet insisterar på behovet att säkerställa grundläggande friheter och mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och ett fungerande oberoende rättsväsende i Belarus och att allt förtryck, all förföljelse, misshandel, könsrelaterat våld och tortyr upphör samt ett omedelbart och permanent avskaffande av dödsstraffet.
5. Europaparlamentet uppmanar rådet och vice ordföranden/den höga representanten att ändra sitt förhållningssätt gentemot Belarus och att inte fortsätta låta regimen komma undan med massförtryck och brott mot folkrätten, utan att i stället komma med ett kraftfullt svar och vidta åtgärder utöver de nuvarande åtgärderna.
6. Europaparlamentet insisterar på att Europeiska utrikestjänsten och medlemsstaterna ska öka kontakterna med aktivister inom det civila samhället, människorättsförsvarare och oberoende medier i Belarus och utomlands, bland annat genom kapacitetsuppbyggnad och ekonomiskt stöd, och öka stödet till det europeiska initiativet för demokrati i dess verksamhet på plats.
7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lansera ett riktat EU-stödprogram för att hjälpa offer för politiskt förtryck och polisbrutalitet samt att lätta på viseringskraven, förbättra asylförfarandena för dem som söker skydd från Belarus, öka utbudet av stipendier och bidrag för studerande och akademiker och överväga att inrätta ett exiluniversitet i EU där belarusiska forskare kan arbeta på sina nationella språk.
8. Europaparlamentet välkomnar medlemsstaternas beslut att införa transportsanktioner mot belarusiska flygbolag och rekommenderar dem att upphäva sanktionerna på selektiv och tillfällig basis för att underlätta människors försök att lämna landet.
9. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till EU:s delegation och de nationella diplomatiska representationerna i Belarus att noga övervaka situationen och rättegångarna mot enskilda politiska fångar på plats, att erbjuda dem allt stöd de kan

behöva och att samarbeta för att se till att de snabbt frigges, samt öka sitt stöd till människorättsförsvarens arbete och att vid behov underlätta utfärdandet av nödvisum och tillhandahålla tillfälligt skydd i EU:s medlemsstater.

10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, medlemsstaterna och utrikestjänsten att samarbeta med internationella partner såsom OSSE:s Moskva-mekanism och FN:s råd för mänskliga rättigheter, samt människorättsförsvare och civilsamhället på plats för att se till att människorättskränkningar övervakas, dokumenteras och anmäls och att det därefter utkrävs ansvar samt rättvisa för offren. Parlamentet välkomnar och stöder inrättandet av den internationella ansvarsskyldighetsplattformen för Belarus.
11. Europaparlamentet åtar sig att bidra till att stärka de demokratiska krafternas kapacitet, stärka det civila samhällets roll, stödja en fullvärdig politisk dialog som leder till ett fredligt maktskifte i Belarus, liksom unga politiska ledare och människorättsförsvare, genom parlamentets demokratistödmekanismer.
12. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag till ett ekonomiskt stödpaket på 3 miljarder euro för ett framtida demokratiskt Belarus. Parlamentet uppmanar kommissionen att dela med sig av sina planer för Belarus övergång till demokrati och det ekonomiska stödpaketet med parlamentet, och att utan dröjsmål anordna en internationell politisk högnivåkonferens om en lösning på krisen i Belarus. Parlamentet uppmanar kommissionen att vara beredd att mobilisera andra internationella givare för att bidra ytterligare till det ekonomiska stödpaketet.
13. Europaparlamentet betonar behovet av internationellt engagemang, inbegripet diskussioner i FN och Nato, och stöd till den internationella utredning som leds av Internationella civila luftfartsorganisationen av incidenten den 23 maj för att fastställa brottet mot internationella luftfartsregler samt klargöra Rysslands roll i denna incident.
14. Europaparlamentet uppmanar rådet med eftertryck att omedelbart gå vidare med det fjärde paketet med sanktioner och att redan nu utarbeta det nästa, med inriktning på tjänstemän som deltagit i eller medverkat till valfusk och efterföljande människorättskränkningar i Belarus, inbegripet förföljelsen av oberoende journalister och bloggare, samt företag som stöder Lukasjenko och hans regim, och de personer som deltog i de senaste åtgärderna, såsom underrättelsetjänstemän och luftfartsmyndigheter.
15. Europaparlamentet uppmanar rådet och vice ordföranden/den höga representanten att överväga ytterligare åtgärder, såsom att förbjuda EU:s finansinstitut att inneha belarusiska statsobligationer, sektoriella sanktioner, till exempel inom olje-, kalium-, metall- eller träsektorerna, eller tillfälligt stänga av Belarus från Swift-systemet. Parlamentet efterlyser effektiva skyddsåtgärder mot direkt eller indirekt försäljning av belarusisk el som produceras i kärnkraftverket Astravets till EU:s marknader. Parlamentet uppmanar EU-registrerade företag, särskilt Siemens AG, att sluta samarbeta med de belarusiska myndigheterna genom att dela med sig av teknik och knowhow.
16. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att neka den belarusiska regeringen varje form av ekonomiskt stöd och avstå från alla nya utländska investeringar i Belarus och från att bevilja nya krediter till belarusiska banker, bland annat genom att stoppa EU-ländernas investeringar i energiinfrastrukturprojekt i Belarus.

17. Europaparlamentet kräver mer samordnade EU-åtgärder för att effektivt ta itu med cigarettsmugglingen från Belarus.
18. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och utrikestjänsten att förbättra utbytet av underrättelser i hela EU samt utrikestjänstens kapacitet som en samordningsplattform, särskilt när det gäller den verksamhet som bedrivs av utländska säkerhetstjänster som är verksamma i EU och utvisningen av potentiella spioner, i syfte att förhindra ytterligare incidenter.
19. Europaparlamentet uttrycker sin solidaritet med Lettland efter Belarus utvisning av landets diplomater. Parlamentet fördömer den belarusiska riksåklagarens inledande av en brottsutredning mot Lettlands utrikesminister och Rigas borgmästare. Parlamentet fördömer alla försök från de belarusiska myndigheternas sida att utöva påtryckningar på EU:s medlemsstater, inbegripet de belarusiska åklagarnas begäran att höra Litauens före detta president Valdas Adamkus, på grundval av hans påstådda kopplingar till en polisiär hjälpbataljon som var underställd SS, och som genomförde vedergällningar i Belarus under andra världskriget.
20. Europaparlamentet lovordar den ukrainska regeringens beslut att ansluta sig till EU:s medlemsstater genom att införa transportsanktioner mot belarusiska flygbolag, och uppmanar kommissionen och rådet att införa straffåtgärder mot Belavia och dess passagerare som flyger till ryskannekterade Krim.
21. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa samt Belarus regering och parlament.